

Beslutningsforslag nr. B 103

Folketinget 2022-23 (2. samling)

Fremsat den 17. marts 2023 af Helene Liliendahl Brydensholt (ALT), Sascha Faxe (ALT) og Christina Olumeko (ALT)

Forslag til folketingsbeslutning

**om at udarbejde en mere fleksibel model for tilskud til pasning af eget barn
med mulighed for supplerende indkomst**

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2023 at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal udarbejde en mere fleksibel model for pasning af eget barn, der indeholder

mulighed for at kombinere tilskud til pasning af eget barn med supplerende indkomst.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget er at forbedre den eksisterende ordning for tilskud til pasning af eget barn, så der gives mulighed for at benytte tilskudsordningen, samtidig med at man har en begrænset supplerende indkomst.

Med forslaget pålægges regeringen at nedsætte en arbejdsgruppe, der inden kalenderårets udgang skal præsentere en mere fleksibel model for tilskud til pasning af eget barn, som gør det muligt at have en vis indkomst ved siden af. Arbejdsgruppen skal være bredt funderet og inddrage arbejdsmarkedets parter og relevante organisationer, herunder organisationer, der repræsenterer familiers, forældres og børns interesser, trivsel og sundhed.

Gældende regler og praksis på området

I dag fungerer reglerne for tilskud til pasning af eget barn således, at det er kommunalbestyrelsen, der afgør, om kommunen kan give tilskud til pasning af egne børn (»Se kortet: I disse kommuner kan forældre få tilskud til at passe deres børn i hjemmet«, Altinget.dk, den 9. november 2021).

Den enkelte kommune fastsætter også tilskuddets størrelse, og hvilken aldersgruppe der kan modtage tilskud. Kommunen kan give forældre et tilskud til at passe deres egne børn, fra de er 24 uger gamle, og til de skal starte i skolen, i stedet for en plads i et dagtilbud.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at tilbyde forældre et tilskud til pasning af egne børn, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at tilbuddet kun skal gælde for børn i en bestemt aldersgruppe (»Pasning af egne børn«, uvm.dk).

Et tilskud til pasning af egne børn er et alternativ til at få sit barn optaget i et dagtilbud. Forældre kan derfor ikke, samtidig med at de modtager tilskud til pasning af egne børn, have de samme børn optaget i et dagtilbud efter dagtilbudslovens §§ 19 og 21 eller modtage tilskud til privat pasning efter dagtilbudslovens § 80 (lovbekendtgørelse nr. 985 af 27. juni 2022).

Den forælder, der ansøger om tilskud til pasning af eget barn, kan ikke modtage tilskud til pasning af egne børn, samtidig med at han eller hun modtager offentlig forsørgelse eller har en arbejdsindtægt. Det samlede tilskud pr. husstand kan ikke overstige beløbet for det maksimale niveau af arbejdsløshedsdagpenge (»Pasning af egne børn«, uvm.dk).

Efter serviceloven (lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022) har kommunalbestyrelsen en generel forpligtelse til at føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn i kommunen lever. Det er samtidig en betingelse, at ansøgeren har opholdt sig i landet i 7 ud af de seneste 8 år.

Tilskud til pasning af egne børn kan gives for en periode på minimum 8 uger og maksimalt 1 år. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en længere minimumsperiode og en kortere maksimumsperiode. Der kan maksimalt udbetales tre tilskud til samme husstand.

Kommunalbestyrelsen kan alene give ét tilskud pr. barn og kun i et tidsrum, der holder sig inden for de fastsatte

minimums- og maksimumsgrænser. Tilskuddet tildeles det enkelte barn for en periode, der holder sig inden for de fastsatte tidsgrænser. Den samlede tilskudsperiode kan deles i to og må samlet set ikke overstige den fastsatte maksimumsperiode. Hvis tilskudsperioden opdeles i to, kan perioden deles mellem barnets forældre, hvis begge forældre har ret til ydelser og opfylder betingelserne for at modtage tilskud til pasning af eget barn (»Pasning af egne børn«, uvm.dk).

Udfordringer med den nuværende ordning

Udfordringen med den nuværende ordning er ifølge forslagsstillerne, at den hovedsagelig benyttes af kvinder og dermed i sin nuværende form medfører en række ligestillingsmæssige udfordringer.

Som ordningen er i dag, må tilskudsmodtageren – som ofte er en kvinde – afskære sig fra enhver tilknytning til arbejdsmarkedet, så længe denne varetager pasningen af egne børn med tilskud. Under den nuværende ordning må tilskudsmodtageren nemlig ikke have nogen supplerende indtægt.

Ordningen adskiller sig fra et ellers udbredt arbejdsmarkedsprincip, som gælder i store dele af social- og beskæftigelseslovgivningen, hvor mange rettigheder i dag er betinget af borgerens tilknytning til arbejdsmarkedet. Det gælder bl.a. barseldagpenge, arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge. I sin nuværende form, hvor tilskudsmodtageren ikke må have en tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis der udbetales løn, kan ordningen således påvirke tilskudsmodtagerens mulighed for at etablere eller opretholde den nødvendige tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed adgangen til visse rettigheder med langsigtede økonomiske konsekvenser til følge.

Ud over disse rettigheder, som genereres via tilknytningen til arbejdsmarkedet, vil en modtager af tilskud til pasning af egne børn heller ikke automatisk få indbetalt til pension eller ATP. Ordningen er derfor med til at opretholde og forstærke en økonomisk ulighed også på dette punkt.

Samtidig betyder den manglende mulighed for tilknytning til arbejdsmarkedet, at det bliver væsentlig sværere for den forælder, der har fået tilskud til at varetage pasning af egne børn – potentielt over en periode på flere år, hvis tilskuddet er givet for ét barn ad gangen – at vende tilbage til arbejdsmarkedet efterfølgende. Dermed øges risikoen for at ende i ledighed.

Endelig rammer den ligestillingsmæssige udfordring også enlige samt lavindkomstgrupper, der har svært ved at benytte sig af ordningen, da ydelsen er forholdsvis lav og der i ordningens nuværende form ikke er mulighed for at have en arbejdsindtægt som supplement.

Gevinster ved en mere fleksibel tilskudsordning

En mere fleksibel ordning med mulighed for at oppebære en supplerende indkomst ved siden af vil ifølge forslagsstillerne, jf. ovenstående, bidrage til at minimere den ulighed,

som findes mellem mænd og kvinder i Danmark, da tilskudsmodtagerne ofte er kvinder.

Det vil desuden medføre, at forældre, der vælger at varetage pasning af egne børn, – i kortere eller længere perioder – vil have mulighed for at opretholde eller etablere en tilknytning til arbejdsmarkedet i et omfang, der kan tilpasses den enkelte familie. På den måde kan forældre opretholde eller gøre brug af de rettigheder, som er forbundet hermed (barselsdagpenge, arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge), ligesom tilknytningen til arbejdsmarkedet kan betyde, at man undgår ledighed eller forkorter et eventuelt ledighedsforløb, når tilskudsperioden eller -perioderne ophører.

Derudover vil tilskudsmodtageren løbende kunne indbetale til pension og ATP, hvilket vil minimere pensionsgab mellem mænd og kvinder og dermed bringe Danmark videre i forhold til ligestillingsdagsordenen.

Børn, der i dag passes af egne forældre (typisk mødre), vil med ændringen af ordningen desuden få erfaring med, at begge forældre har et arbejde.

En allerede kendt model fra andre ydelser er su-modellen. F.eks. kan studerende tjene mellem 13.000-18.000 kr. om måneden ved siden af su'en, uden at det har indflydelse på den udbetalte su. Man kunne foreslå en lignende model her. Det vil være arbejdsgruppens opgave at finde en optimal model.

Et mere fleksibelt familie- og arbejdsliv

Flere og flere forældre vælger at passe deres egne børn selv i stedet for at sende dem i daginstitution. I 2021 var der 1.998 personer, der modtog tilskud til privat pasning og pasning af egne børn, mens tallet var 977 i 2018 og 847 i 2015 (»DAGTIL4: Modtagere af tilskud vedr. privat pasning og pasning af egne børn efter område, tilskudsart og berørte, antal«, Danmarks Statistik). Ordningens nuværende form giver dog ikke den fleksibilitet, som store dele af arbejdsmarkedet og børnefamilier i dag efterspørger.

Arbejdsmarkedet i dag er væsentlig mere fleksibelt, end det var for 20 år siden, da ordningen blev indført. Digitaliseringen har bl.a. medført en ændring i forhold til den traditionelle fysiske arbejdsplads, hvor en masse opgaver i dag

kan løses hjemmefra eller i lokale kontorfællesskaber. Det giver mange spændende muligheder for at skabe et arbejds- og familieliv, hvor forældre både kan varetage pasning af egne børn og bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet i en familievenlig konstellation.

Gevinster på samfundsplan

Muligheden for at kunne have en supplerende indkomst ved siden af tilskuddet kan medføre flere samfundsøkonomiske gevinster som beskrevet ovenfor. I forlængelse af dette vil ændringen sandsynligvis også føre til et øget arbejdsudbud. Det vil f.eks. give tilskudsmodtagere mulighed for at tage vikarvakter inden for omsorgsarbejde på f.eks. et plejecenter eller et sygehus eller inden for det pædagogiske område, som i den grad mangler og kalder på arbejdskraft.

De samfundsøkonomiske gevinster omfatter også den enkelte families trivsel. Familier, som ønsker at anvende tilskud til pasning af egne børn og samtidig have en arbejdsindtægt ved siden af, kan finde et bæredygtigt tempo for en småbørnsfamilie. Denne fleksibilitet og øgede valgfrihed bidrager til at øge trivslen i familierne.

Det er desuden forslagsstillernes overbevisning, at en roligere hverdag med mere luft og overskud kan give plads til at skabe grønnere vaner i familien, som kan være svære at prioritere i en travl hverdag. Dermed kan ordningen sågar være med til at understøtte den grønne omstilling ved at påvirke forbrugs- og adfærdsmønstre i Danmark (»Work, life and sustainable living: How work, household and community life interact to affect environmental behaviors and outcomes«. Janine Chapman, University of South Australia, december 2013«).

Endelig er det forslagsstillernes vurdering, at hvis flere får mulighed for at vælge tilskudsordningen til som følge af muligheden for en supplerende arbejdsindtægt ved siden af, kan det medvirke til at lette det store pres, der i disse år er på daginstitutionerne bl.a. som følge af loven om minimumsnormeringer, de generelle krav og ønsker til forbedringer af forholdene på området og manglen på pædagoger.

Skriftlig fremsættelse

Helene Liliendahl Brydensholt (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at udarbejde en mere fleksibel model for tilskud til pasning af eget barn med mulighed for supplerende indkomst.

(Beslutningsforslag nr. B 103)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.